

8. Vízkereszt utáni második vasárnap.

PEDAGÓGUSUNK A TÖRVÉNY .

Galata 3, 24
Exodus 20, 1 - 17

Istentiszteletünkön a Tízparancsolatot hallgattuk meg. Van református egyház, melyben minden vasárnap délelőtt felolvassák a Tízparancsolatot az istentiszteleten. Ez talán az egyik véglét. A másik pedig feltétlen a magyar református egyház gyakorlata, amelyben akár 10 esztendő is eltelhet, hogy nem hangzik az istentiszteleten a Tízparancsolat. Mi azt a gyakorlatot vezettük be, hogy az úrvacsoraeoztás előtti bűnbánati heteken megszólal a gyülekezetben a Tízparancsolat üzenete.

Mostani igehirdetésünkben nem az egyes parancsolatokat vesszük vizsgálat alá, hanem szólnunk arról, hogy a törvény mi-ként lett a mi pedagógusunk, másként mondva: hogyan lett a törvény Krisztusra vezérlő mesterünké. Eközben Kálvin János tanításának, gondolatainak a felhasználásával bizonyosságot teszünk a törvény hármasságnáról. Felmutatjuk, hogy a törvény tükör, fék és ostor az ember számára, s ezek által lesz a mi igazi pedagógusunk.

A törvény tükör.

A törvény tükör, amely felmutatja számunkra Isten igazságát. Azt az igazságot, amely egyedül kedves Isten előtt. S ezzel együtt megláthatjuk benne saját igazságtalanságunkat is. "Mert szükséges, hogy az önszeretet miatt elvakult és megrésze-gült ember így kényeztessék önismeretre, erőtlenségének és tisztátalanságának megvallására." A törvény, ha belenézünk, bizony csökkenti szilaj bátorságunkat, de kigyógyít gőgösségünk-ből is, mert be kell látnunk, hogy "az igazi szentségtől rop-pant távol" állunk. Kálvin János szerint a törvény tükre felmu-

tatja tehetetlenségünket, álnokságunkat és megátkoztatásunkat. Ezáltal megtanít bennünket segítségül hívni a kegyelmet. Tehát valóban Krisztushoz vezető pedagógus a törvény.

S hogy mennyire szükséges belenézni a törvény tükrebe, arra álljon elénk egyházunk egyik próféta-lelkű útmutatójának személyes vallomása: "Az én életem számára nincs a múlt évtizedek alatt fájább, gyötrelmesebb, kínzóbb, égetőbb - és nem tudok rá elég jelzõt mondani - kétségbeejtõbb tapasztalás, mint az, hogy ebben az országban a bûnösök hiányoznak. Itt mindenkinek igaza van, itt senki se akarja a fejét meghajtani és megalázkodva azt mondani: Uram, igazságosak a te ítéleteid..." /Bereczky Albert/ Hát ezért kell belenézni jól, beosületesen a törvény tükrebe!

A törvény fék.

A törvény fék, amely a büntetéstõl való félelem által féken tart. Ezt a munkáját elsõsorban azokban végzi, "akik az igazsággal és a helyessel mitsem törõdnek." Kálvin szerint az "összes újjá nem születettekben mûködõ féken tartásról" van itt szó. A törvénynek ez a fékező munkája "szükséges az emberi társadalomra, amelynek békességérõl történik gondoskodás itt akkor, midõn óvó intézkedést tesz Isten, hogy vak zûrzavarba ne merüljön minden, ami pedig megtörténnék, ha mindenkinek minden szabad volna." Atyámfiai, bizony több tiszteletben kellene részesítenünk azt a reformátori tanítást, mely az isteni törvénynek az emberi társadalomra való hasznosságára mutat! Bizony az egész társadalom iránti felelõsségbõl és szeretetbõl is erõtéljesebben kell hirdetni a második tábla parancsolatait, mert ezeknek a zabolátlanságra törekvõk életében fékező szerepük van. Kálvin hozzáteszi: "Isten fiaira nézve sem haszontalan, ha e nevelés alá adják magukat, ameddig elhivatásuk elõtt a

megszentelés lelke nélkül a test balga őrzőngéseiben dobzódnak."

Egyre több gépjármű van szép hazánkban is. De vajon tudják-e egyre többen, hogy a gépjármű legfontosabb alkatrésze a fék. Igen, a fék; mert ha a motor nem jó, legföljebb nem lehet vele közlekedni. De ha a fék nem jó, abból könnyen tragédia lehet. Így van az életben is. Isten törvényének ezt a fékező munkáját nevezik zabolának is. Nos, hány tragédiát okozott már a zabolátlanság!

A törvény ostor.

Meg ne ütközzön közületek senki, ha szószerint idézem nagy tanítónkat, Kálvint: "A törvény mintegy ostor, hogy azal rest és lassú számár módjára hajtassék a munkára" /a test/ "Sőt a lelki embernek, mivel a testnek terhétől még nem szabadult meg, állandó ösztökélője leszen, mely tétlenkedni nem engedi. Nyilván erre a haszonra tekintett Dávid is, midőn a törvényt ama kiváló jelzőkkel magasztalta: Az Úrnak törvénye tökéletes, megeleveníti a lelket; az Úrnak bizonyágtétele biztos, bölccsé teszi az együgyüt. Az Úrnak rendelései helyesek, megvidámítják a szívet; az Úrnak parancsolata világos, megvilágosítja a szemeket." /Zsolt. 19, 8-9/

A törvény ilyen ösztökélő, ostorozó munkájának "azok között a hívek között van helye, kiknek szívében már hat és uralkodik Isten Lelke." Kálvin nagyon szépen tanít arról, hogy bár Isten törvényét szívénkbe Isten újja írta és véste be, azaz a Szentlélek kormányzása következtében olyan érzület és vágyódás uralkodik rajtunk, hogy Istennek engedelmeskedni kívánunk, mégis a törvény által kétszeres előrehaladást teszünk. Először ebből tanuljuk meg napról-napra, hogy mi az Istennek az az akarata, amelyre vágyódunk; másodsor a törvény parancsolatai felett való gyakori elmélkedés következtében felbuzdulunk az

engedelmességre.

Tudom én is, hogy a jó lónak nem kell ostor. De ítéljétek meg ti magatok atyámfiai, hogy Isten dolgaiban, a hallgatásban és az engedelmisségben nem lettünk-e csaknem mind valamennyien "rest és lassú szamarak" ?

A törvény hármassal vezet el bennünket ahhoz, amit alapigénk így tanít: "A törvény Krisztusra vezérlő mesterünké lett, hogy hitből igazuljunk meg." Az eredeti szöveget mai nyelven, a ma emberének egyszerűen így is szabad mondanunk: "A törvény Krisztushoz vezető pedagógusunk lett." Az újabb bibliafordítások csaknem mind nevelőmesterről is beszélnek.

S ha valaki most azt mondaná, hogy nem a törvényt kell prédikálni, hanem az evangéliumot, nem Mózeset, hanem Krisztust, annak azt feleljük: a törvényről való reformátori, biblikus tanításra éppen azért van nagy szükségünk, hogy annál drágább legyen az evangélium. Mert ellentétben minden általános, idealista vélekedéssel, mely azt mondja, hogy a "törvény" által mindig jobbak leszünk, a bibliai tanítás az, hogy a törvény a bűnök mindig mélyebb ismeretéhez vezet, és megismerteti velünk, hogy szükségünk van a Megváltóra. Igen, csak a bűnösöknek drága a kegyelem, és csak a hazatért tékozló fiaknak kedves az atyai ház. Amen.

Néhány megjegyzés: ho pädagogosz - gyermekvezető, nevelő, rendszerint valamelyik megbízható rabszolga, akinek azonban nem volt képesítése a tanításra, sem megbízatása arra, hogy "kis gazdáját" fenyítse; mindössze az volt a feladata, hogy kísérje, védje s ha a gyermek rosszat tett, jelentse apjának. /Kiss S./ paideuein - t fordítjuk tanítás, fenyítés, dorgálás, ostorozással. Lk. 23,16. 22. Act. 7,22; 22,3. I. Kor. 11,32. 2 Kor. 6,9. 1 Tim. 1,20. 2 Tim. 2,25. Tit. 2,12. Zsid. 12,6. 7. 10. Apoc 3,19. Luther és a Jerusalemer "Zuchtmeister"-rel fordítja.